

Kazimierz Kognowicki

[nauczyciel](#)

[jezuita](#), [uczeń](#), [pisarz](#)

Ur. 10.2.1746, Łanczanów

Zm. 22.3.1825, Przeworsk

Dane rodziców

Jan Kognowicki

N. Stankiewiczówna

Wychowanie i wykształcenie

Po ukończeniu retoryki w [kowieńskich szkołach jezuickich](#), 15 sierpnia 1764 roku wstąpił w Wilnie do [jezuitów](#). W latach 1767-1770 słuchał wykładów na [Akademii Wileńskiej](#). W 1772 roku rozpoczął studia w [Grodnie](#), które przerwane kasatą [jezuitów](#), dokończył w [Wilnie](#), gdzie uzyskał stopień [doktora filozofii](#) i [nauk wyzwolonych](#). Dnia 31 stycznia 1774 roku w [Grodnie](#) przyjął święcenia kapłańskie.

Etapy kariery dot. edukacji

Po dwuletnim [nowicjacie](#) przez rok uczył w infimie w żmudzkiem Poszawszu. Następnie w latach 1770-1772 był kierownikiem oraz nauczycielem [retoryki](#), [poetyki](#) i [matematyki kolegium jezuickiego](#) w [Mereczu](#). Po kasacie [jezuitów](#) objął stanowisko nauczyciela w szkole [Komisji Edukacji Narodowej](#) w [Grodnie](#), które sprawował do 1781 roku.

Wiosną 1782 roku [wyruszył](#) z Wielkiego Księstwa Litewskiego, przez [Kraków](#), [Śląsk](#), [Austrię](#), Republikę [Wenecką](#) do [Rzymu](#). Podczas pobytu na [Półwyspie Apenińskim](#), oprócz [Wiecznego Miasta](#), zwiedził [Udine](#), [Padwę](#), [Ferrare](#), [Bolonię](#), [Florencję](#), [Spoletto](#), [Asyż](#).

Po powrocie do kraju, w 1783 roku wydał w Warszawie drukiem [opis odbytej podróży](#). Jego "Droga Rzymska z nawrotem do swojej oyczyzny nie bez gościńca nazad powróconego" różniła się jednak od nowożytnych [diariuszy podróży](#), gdzie peregrynant odnotowywał każdego dnia zwiedzane miasta i widziane tam osobliwości, relikwie czy curiosa. Kognowicki koncentruje się na podawaniu informacji historycznych na temat mijanych miast, znajdujących się w nich zabytkach, a także informuje o przechowywanych tam polonikach czy przebywających w przeszłości Polakach. Tym samym "Drogę rzymską" można uznać za jeden z pierwszych drukowanych przewodników polskich.

W 1789 roku Kognowicki przeniósł się na dwór Sapiehów, gdzie został historykiem rodu, co zaowocowało wydanym przez niego trzytomowym dziełem pt. "Życia Sapiehów" (pozostałe trzy tomy zostały w rękopisie), będącym zbiorem tekstów i opowiadań z dziejów politycznych i religijnych Sapiehów.

W 1805 roku powrócił do [jezuitów](#) i został przełożonym [kolegium](#) w [Dyneburgu](#) (1805-1809), [Połocku](#) (1809-1811), a później (1811-1814) [superiorem](#) w [Chalczu](#).

Fakty z życia osobistego

Żył w [XVIII-XIX wieku](#).

Bibliografia

Podmiotowa

1. Kazimierz Kognowicki, *Życia Sapiehów i listy od monarchów, książąt i różnych panujących do tychże pisane*, Warszawa, 1790-1792.
2. Kazimierz Kognowicki, *Droga rzymska z nawrotem do swojej ojczyzny nie bez gościńca nazad powróconego księdza Kazimierza Kognowickiego, nauk wyzwolonych i filozofii doktora*, Warszawa, 1783.

Przedmiotowa

1. M. Wrześniak, *Kazimierz Kognowicki o sztuce - "Droga Rzymska z nawrotem do swojej ojczyzny nie bez gościńca nazad powróconego"*, *Saeculum Christianum : pismo historyczno-społeczne*, 17/1, 2010.
2. B. Natoński, *Kazimierz Kognowicki*, *Polski Słownik Biograficzny*, t. 13, Wrocław-Warszawa-Kraków, 1967-1968.